

**Заява про екологічні наслідки
діяльності ВП «Южно-Українська АЕС» ДП «НАЕК «Енергоатом» на етапі
життєвому циклу ядерної установки «Експлуатація»**

В Україні експлуатуються 15 енергоблоків загальною встановленою потужністю 13,835 ГВт на 4 атомних електричних станціях, оператором яких є Державне підприємство «Національна атомна енергогенеруюча компанія «Енергоатом». На даний момент проектні 30-річні терміни експлуатації 12 з 15 енергоблоків діючих АЕС близькі до закінчення. Водночас світовий досвід показує, що фактичний термін служби основних конструкцій і обладнання АЕС може бути продовжений після зміни їх окремих елементів.

ВП «Южно-Українська АЕС» розташована на півночі Миколаївської області на відстані 2.5 км від міста Южноукраїнськ. ВП «ЮАЕС» входить до складу Южноукраїнського енергетичного комплексу, який складається також з Ташлицької ГАЕС та Олександрівської ГЕС. Такий комплекс – єдине підприємство в Україні з комплексним використанням базових ядерних технологій і маневрових гідроакумуляуючих потужностей водних ресурсів ріки Південний Буг.

На майданчику ВП «ЮАЕС» експлуатуються три енергоблоки. Перший енергоблок (ВВЕР-1000/302) введений в експлуатацію 31.12.1982, другий (ВВЕР-1000/338) – 06.01.1985, третій (ВВЕР-1000/320) – 20.09.1989.

Призначення ВП «ЮжноУкраїнська АЕС» - безпечне вироблення електроенергії з використанням ядерної енергії.

Енергетичною стратегією України до 2030 року з метою збереження обсягів генерації електроенергії передбачено продовження термінів експлуатації енергоблоків діючих АЕС України. Відповідно до цієї стратегії вже продовжені на 20 років терміни експлуатації енергоблоку № 1 та енергоблоку № 2 ВП «Рівненська АЕС», на 10 років – енергоблоку № 1 ВП «Южно-Українська АЕС».

Правовими підставами продовження термінів експлуатації енергоблоків є положення Закону України від 08.09.2005 № 2861-IV «Про порядок прийняття рішень про розміщення, проектування, будівництво ядерних установок і об'єктів, призначених для поводження з радіоактивними відходами, які мають загальнодержавне значення», вимоги діючих норм, правил та стандартів з ядерної та радіаційної безпеки:

- Загальні положення безпеки атомних станцій НП 306.2.141-2008;
- Загальні вимоги до продовження експлуатації енергоблоків АЕС у понадпроектний строк за результатами здійснення періодичної переоцінки безпеки НП 306.2.099-2004.

Значущість діяльності з продовження терміну експлуатації енергоблоків визначається її економічним ефектом, який пов'язаний, у першу чергу, із економією дуже суттєвих коштів, які б у випадку від відмови продовження експлуатації були б спрямовані на заміщення відповідних енергогенеруючих потужностей. Продовження термінів експлуатації енергоблоків ВП «ЮАЕС» забезпечує не лише перспективи подальшого соціально-економічного розвитку регіону, але й підтримує енергетичну безпеку держави у цілому.

Продовження термінів експлуатації енергоблоків не змінює проектних характеристик енергоблоків. Понадпроектний строк експлуатації буде проводитись на території існуючого проммайданчика ЮАЕС і не потребує додаткової підготовки прилеглої території та її захисту, не передбачає використання будь-яких додаткових природних ресурсів, встановлення нових екологічних та інших умов чи обмежень.

Не передбачаються будь-які зміни джерел, факторів та об'єктів існуючих екологічних впливів, які локалізовані на території існуючої санітарно-захисної зони ВП «ЮУАЕС», проектні характеристики якої також не змінюються. Рівні більшості рівнів впливу залишаються без змін, за винятком радіаційного, який буде суттєво пом'якшений за рахунок зниження аварійного ризику завдяки реалізації заходів «Комплексної (зведеної) програми підвищення рівня безпеки енергоблоків атомних електростанцій».

За власною ініціативою та керуючись принципами пріоритету безпеки, відкритості та відповідальності ДП «НАЕК «Енергоатом» у 2014 році було вирішено провести оцінки впливу ВП «Южно-Українська АЕС» як діючого об'єкта на навколишнє середовище. В звітних матеріалах ОВНС встановлені параметри існуючих протягом періоду експлуатації АЕС впливів на довкілля, виконано їх прогнозування з врахуванням транскордонного впливу при нормальній експлуатації та у випадку виникнення можливих аварійних ситуацій та аварій.

Основні висновки ОВНС:

1. будівництво енергоблоків ВП «ЮУАЕС» свого часу вже призвело до незворотніх змін місцевих ландшафтів, рельєфу, поверхневих та підземних вод, ґрунтового та рослинного покриву тощо. За період експлуатації АЕС зміни у навколишньому середовищі були пов'язані з добудовою, введенням в експлуатацію Ташлицької ГАЕС та Олександрівського водосховища. Інші додаткові незворотні зміни не зафіксовані.
2. Сучасний стан навколишнього природного середовища в частині клімату, прилеглих ландшафтів, рослинного і тваринного світу, геологічного середовища принципово не відрізняються від ситуації, яка мала місце до початку будівництва АЕС. Додаткові до існуючих незворотні зміни у навколишньому середовищі пов'язані з діяльністю продовження термінів експлуатації енергоблоків, не очікуються.
3. У випадку відмови від реалізації діяльності з продовження термінів експлуатації енергоблоків можуть очікуватись суттєві незворотні зміни у стані довкілля, пов'язані з необхідністю реалізації заходів зі зняття з експлуатації енергоблоків (відчуження додаткових земельних ресурсів, будівництво нових об'єктів інфраструктури, збільшення рівнів утворення відходів, у тому числі радіоактивних, збільшення радіаційного навантаження на персонал тощо). Характер і масштаб цих змін визначатимуться обраною концепцією зняття з експлуатації.
4. На даний час зафіксовано стабільний екологічний стан об'єктів навколишнього природного середовища у межах зони спостереження ВП «ЮУАЕС». Аномальні вплив від технологічних процесів подальшої експлуатації енергоблоків та супутньої інфраструктури відсутні. Оцінка стану окремих компонентів довкілля показала наступне:
 - 4.1. Мікроклімат – на сучасному рівні досліджень неможливо зафіксувати і виділити з глобального кліматичного тренду зміни мікрокліматичних умов, яку можуть бути пов'язані з діяльністю АЕС.
 - 4.2. Атмосферне повітря – рівні забруднення за межами санітарно-захисної зони по жодній з контрольованих забруднюючій речовині не перевищують прийнятих національних та міжнародних санітарних, екологічних та радіаційних обмежень.

- 4.3. Геологічне середовище – зафіксовані впливи пов'язані з проявами екзогенних геологічних процесів у зони впливу Ташлицької водойми та Олександрівського водосховища. Зазначені процеси мають тенденцію до стабілізації, тому їх негативний вплив на стан водойм не становить небезпеки. Впливи процесів новітньої тектоніки, геодинамічні та сейсмічні впливи не спричиняють ускладнень для подальшої експлуатації АЕС.
- 4.4. Водне середовище – зазнає постійних теплових, хімічних та радіаційних впливів, рівні яких не перевищують прийнятих національних та міжнародних санітарних, екологічних та радіаційних обмежень. Зміни умов стоку та режимів рівнів поверхневих та підземних вод, які пов'язані з експлуатацією об'єктів і споруд Південноукраїнського енергетичного комплексу, не спричиняють ускладнень, які можуть вимагати втручання.
- 4.5. Ґрунти: рівні хімічного та радіаційного забруднення ґрунтів не перевищують граничних показників, встановлених національними та міжнародними нормами. Додаткового вилучення з обороту земель подальша експлуатація АЕС не передбачає, жодні впливи не агроекологічні характеристики території не очікуються.
- 4.6. Флора та фауна, об'єкти природно-заповідного фонду: територія, на якій розташований Південноукраїнський енергетичний комплекс, мають унікальні флористичні і ландшафтні особливості, що обумовило створення Національного природного парку «Бузький гард». Вплив на рослинний та тваринний світ, пов'язаний з експлуатацією комплексу, на даний час стабілізований. Як очікується, додаткові впливи подальшої експлуатації АЕС не будуть суттєвими.
5. Протягом періоду експлуатації АЕС не зафіксовані випадки помітного радіаційного впливу на стан довкілля, які можуть бути пов'язані з АЕС. Дозові навантаження на персонал та населення значно нижче за рівні, дозволені діючими нормами. Рівні потужностей експозиційної дози гамма-випромінювання не відрізняються від природного фону. Радіоактивне забруднення ґрунтів сформовано природними радіонуклідами, забруднення водних об'єктів, атмосферних випадінь, рослинності та інших компонентів довкілля не показує вплив викидів та скидів АЕС, рівні якого потребують реагування.
6. Нерадіаційні фактор впливу: хімічне та фізичне забруднення за своїми масштабами та наслідками для довкілля і населення незначні, знаходяться в межах встановлених гранично-допустимих рівнів та практично не відсутні за межами встановленої санітарно-захисної зони АЕС та які не призводять до наслідків, які вимагатимуть додаткового втручання.
7. Ймовірні наслідки потенційно можливих проектних та запроектованих аварій різного типу, моделювання ряду ситуацій в частині оцінювання впливу аварійних викидів забруднюючих речовин на довкілля та населення показало, що при будь-якому аварійному сценарію діючі регламенти безпеки за межами санітарно-захисної зони не будуть порушені. Транскордонний вплив, який потенційно може вимагати реагування, виключається.
8. ВП «ЮУАЕС» проводить політику щодо контролю та управління екологічними процесами та аспектами, яка полягає у першу чергу, у реалізації

системи комплексного моніторингу всіх факторів, джерел та об'єктів впливу на довкілля, що мають місце внаслідок експлуатації АЕС та інших складових енергокомплексу. Крім того, на АС плануються, впроваджуються та реалізуються захисні, відновлювальні компенсаційні заходи, спрямовані на пом'якшення рівня впливу на довкілля та його мінімізації. Подальше поводження з відходами (у т.ч. з радіоактивними), відпрацьованим ядерним паливом потребує централізованих рішень і залежить від стратегічної державної політики.

9. Керівництво ВП «ЮУАЕС» приділяє належну увагу питанням інформування населення та проведення періодичних заходів щодо консультування з зацікавленою громадськістю.
10. Проведена оцінка показує, що у даний час відсутні суб'єктивні підстави для заборони подальшої експлуатації АЕС та занепокоєння щодо негативного впливу АЕС на сусідні країни при будь-яких аварійних сценаріях, а також – передумови для виникнення такого занепокоєння у майбутньому.

В цілому, подальша експлуатація ВП «ЮУАЕС» є екологічно, економічно та соціально виправданою, не призведе до збільшення негативного впливу на довкілля та населення України та інших країни та відповідає вимогам як національного природоохоронного законодавства, так і міжнародним рекомендаціям у сфері екології.

Керівництво ДП «НАЕК «Енергоатом», ВП «ЮУАЕС» приймає на себе зобов'язання щодо здійснення своєї діяльності у відповідності з екологічними нормами та правилами, забезпечення екологічної безпеки у майбутньому, а також реалізації природоохоронних заходів, направлених на мінімізацію антропогенного навантаження на довкілля.